

(1) במדבר פרק יז

(ו) וילנו כל עדת בני ישראל ממקרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם ה':

(ז) וידבר ה' אל משה לאמר:

(יז) דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל נשיאיהם לבית אבתם שנים עשר מטות איש את שמו תכתב על מטהו:

(יח) ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי כי מטה אהרן לראש בית אבותם:

(כג) ויהי ממקרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ויגמל שקדים:

(כד) ויצא משה את כל המטות מלפני יהוה אל כל בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו:

(כה) ויאמר ה' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי ותכל תלונתם מעלי ולא ימתו:

(2) רש"י על במדבר פרק יז

(יח) כי מטה אחד - אע"פ שחלקתים לשתי משפחות משפחת כהונה לבד ולויה לבד מ"מ שבט א' הוא:

(כה) למשמרת לאות - לזכרון שבחתי באהרן הכהן ולא ילנו עוד על הכהונה:

(3) רמב"ן על במדבר פרק יז פסוק יז

שנים עשר מטות מטה אהרן הוא ב"ב, כי לא אמר ותקח מטה לבית לוי ותכתוב עליו שם אהרן, אבל הוא במנין הנזכר, והנה לא נחשב יוסף רק לשבט אחד והטעם, כי לא ימנו שבטי ישראל לעולם רק שנים עשר, ומפני שיחשוב לוי יחשוב יוסף רק אחד ועוד אפשר זה בסדר וזאת הברכה (דברים לג ו) אם יברכני ה' להגיע לשם:

(4) . . . והוצרך לפרש כי הם מטה אחד ונשיא אחד להם, לומר אע"פ שחלקתים לשתי משפחות כהונה לבד ולויה לבד, מכל מקום שבט אחד הוא ונשיא אחד להם והטעם כאשר פירשתי (בפסוק ו), כי לא הוצרכו ראיה רק שנבחר השבט ההוא מכל שבטי ישראל:

(5) רמב"ן על במדבר פרק יז פסוק ו

והנכון בעיני, שהיו העם מאמינים עתה בכהונת אהרן שכבר יצאה אש מלפני ה' ותאכל את קרבנותיו, אבל היו חפצים שיהיו הבכורות משרתי המשכן במקום הלויים, ולא ירצו בחלופין שעשו בהם, כי היו חפצים שיהיה לכל השבטים חלק בעבודת בית ה' והנה יתלוננו, אתם המיתם אותם, שנתתם העצה הזאת שיקריבו קטורת ככהנים, והם היו ראויים לעבודת לויים לא שיהיו ככהנים מקריבי קטרת, וזה טעם פרח מטה אהרן לבית לוי (פסוק כג):

(6) רמב"ן על במדבר פרק יז פסוק כה

למשמרת לאות לזכרון שבחתי לאהרן לכהן, ולא ילינו עוד על הכהונה, לשון רש"י ואין המטה הזה אות רק על מטה לוי שנבחר משאר השבטים, לא על אהרן שתהיה לו הכהונה והנכון, למשמרת לאות, על שבט לוי תמורי הבכורות, . . . ואפשר שכיון שנודע במטה שאין השם חפץ בבכורות והוא חפץ בשבט לוי, שתהיה הכהונה לאהרן בלא תרעומת, כי הוא הנכבד בשבט והנשיא בהם במטה ולו תאות שררת השבט ההוא ואינו נכון בעיני, כי גרשון בכור לוי:

(7) העמק דבר על במדבר פרק יז פסוק יז

מאת בכל נשיאיהם וגו'. לא מכלל השבט ויהא כתוב ראובן שמעון. ועל של לוי יהיה כתוב לוי. אלא שם הנשיאים יהיה כתוב על המטות. ויהי בזה אות גם על הכהונה גם על לויה כמו שיבואר האות במקרא כ"ג בשקדים ופריחים. ואע"ג דבאמת לא נצרכו לאות שוב על הכהונה שהרי מש"ה נעשה מהמחנות צפוי למזבח החיצון זכרון לבני ישראל וגו' מכל מקום היה גם במטה אות על הכהונה יחד עם אות הלוייה. ללמד דכמו אות הכהונה הוא לדורות כלשון הכתוב זכרון לבני ישראל וגו'. כך אות הלוייה הוא לדורות עולם. ומש"ה נכתב שם אהרן ושם הנשיאים על המטות.

(8) שנים עשה מטות. משמע חוץ ממטה אהרן. שהרי כתיב מאת כל נשיאיהם הרי שבט אפרים ושבט מנשה שני נשיאים. ואע"ג דלעולם לא נמנו אלא י"ב שבטים. ובמקום שנמנה שבט לוי אל נמנה יוסף אלא לאחד כמש"כ הרמב"ן בפרשת ברכה ובכ"מ. מכ"מ כאן לא שייך זה הכלל. שהרי אם היה נבחר שבט אחר מי שהוא. היה אותו השבט יצא ממנין השבטים. ושבט אפרים ומנשה היו משלימים מנין י"ב. ואם היה נבחר שבט אפרים לחוד היה הוא יוצא ומנשה ולוי בכלל י"ב. ולזה באו המטות להורות איזה שבט מ"ג שבטים הוא נבחר ולא יהיה נמנה בכלל שבטי ישראל. ולא כמש"כ הרמב"ן ז"ל כאן: